

процесу; урахування соціально-психологічних аспектів з метою реалізації соціальних і психологічних важелів підвищення конкурентоспроможності робочої сили молодих жінок.

Список використаних джерел

1. В Індексі гендерної нерівності Україна опустилася на 61 позицію з 55 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.genderculturecentre.org/v-indeksi-gendernoi-nerivnosti-ukrai/>
2. Грішнова О.А. Молоді спеціалісти на ринку праці: проблеми конкурентоспроможності та працевлаштування / О.А. Грішнова, А.Є. Самарцева // Экономика и управление. – № 2. – 2013. – С. 49.
3. Семикіна, М.В. Конкуренція і конкурентоспроможність на ринку праці: методологія визначення // Демографія та соціальна економіка. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України. – № 2. – 2008. – С. 97.
4. Семикіна, А.В. Людський капітал: підвищення конкурентоспроможності на основі соціальних інновацій [монографія] / А.В. Семикіна. – Одеса: «Атлант» ВОИ СОІУ, 2018. – С. 16.

Сагайдак М. П.

д.е.н., професор

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

м. Київ, Україна

Смірнов Є. В.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

м. Київ, Україна

Теплюк М. А.

к.е.н., старший викладач

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

м. Київ, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІК УКРАЇНИ ТА ЛИТВИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН

Ключові слова: інноваційний розвиток, Четверта промислова революція, глобальний індекс конкурентоспроможності 4.0, драйвери продуктивності

Keywords: innovative development, Industry 4.0, global competitiveness index 4.0, productivity drivers

У 2018 р. на Всесвітньому економічному форумі у Давосі були внесені зміни у методологію розрахунку щорічного Глобального рейтингу конкурентоспроможності країн. Своєчасність, доцільність і обґрунтованість внесення змін у зазначену методологію спричинені швидким поширенням цифрових технологій, що суттєво впливають на динаміку світової економіки в умовах Четвертої промислової революції. Нова методологія рейтингування конкурентоспроможності країн підкреслює роль людського капіталу, інновацій, стійкості та швидкості, або спритності реагування на зміни, не лише в якості рушійних сил, але й визначальних факторів економічного успіху країни за умов Четвертої промислової революції.

Глобальний індекс конкурентоспроможності 4.0 (Global Competitiveness Index 4.0, або GCI 4.0) включає 98 змінних параметрів або індикаторів, структурованих у 12 груп компонентів або драйверів продуктивності, що застосовуються при оцінюванні рівня конкурентоспроможності 140 країн світу, і варіюється від 1 до 100, де більш високий середній бал означає більш високий рівень конкурентоспроможності країни. Безпосередньо індикатори або змінні параметри кожної із дванадцяти груп розраховуються на основі поєднання офіційних статистичних даних, даних, отриманих від міжнародних організацій, а також результатів опитування громадської думки, проведеного Світовим економічним форумом.

Оскільки методологія GCI 4.0 передбачає зменшення кількості індикаторів зі 114 до 98, при цьому 64 індикатори є новими, це не дозволяє на пряму зіставляти позиції України та Литви з минулорічними рейтингами [4; 6]. Задля можливості порівняння динаміки показників, розробники рейтингу також перерахували позиції країн на основі даних попередніх періодів (рис. 1).

Всесвітнім економічним форумом за підрахунками глобального індексу конкурентоспроможності у 2018 р. Україна набрала 57,03 бали, а Литва 67,12 балів зі 100 максимально можливих. При цьому рекордно низькі бали були зафіксовані в Україні - 3,9 балів у 2011 р., і 4,29 бали у 2010 р. у Литви. В середньому індекси конкурентоспроможності України та Литви у період з 2009р. до 2016р. склали 4,03 і 4,42 бали відповідно. Порівняння індексу конкурентоспроможності України та Литви з країнами Європи, серед яких країни відповідно посіли 23 та 37 місце із 40, представлено у таблиці 1.



Рис. 1. Динаміка показників конкурентоспроможності України та Литви за методологією Глобального індексу конкурентоспроможності 4.0

Джерело: [2; 3]

Таблиця 1

Індекс конкурентоспроможності України серед Європейських країн

Місце	Країна	2018	2017	Співвідношення рейтингових оцінок 2018 р. та середньої за період 2009-2016 рр.
1	Німеччина	82,84	82,64	82,84 : 5,37
2	Швейцарія	82,59	82,37	82,59 : 5,54
3	Нідерланди	82,38	82,22	82,38 : 5,32
4	Великобританія	81,99	82,11	81,99 : 5,18
5	Швеція	81,66	81,58	81,66 : 5,40
...				
18	Естонія	70,75	70,77	70,77 : 4,56
23	Литва	67,12	66,43	67,12 : 4,42
25	Латвія	66,25	64,80	66,25 : 4,05
37	Україна	57,03	53,92	57,03 : 4,03

Джерело: [8]

Індекс глобальної конкурентоспроможності, дозволяє виміряти національну конкурентоспроможність країни через сукупність інститутів, політики і факторів, що впливають на рівень продуктивності. За цим показником у рейтингу 2018 р. серед 140 країн світу Україна посіла 83 місце, а Литва – 40.

Аналізуючи отримані показники, із дванадцяти груп індикаторів, позиції України у 2018 р. погіршились в одинадцяти із них, і лише в одному («бізнес-динамізм») зафіксовано позитивну динаміку [4; 6; 7]. Порівняльна характеристика рейтингових показників України та Литви за методологією Індексу глобальної конкурентоспроможності 4.0 наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

**Рейтингові показники України та Литви за методологією Індексу
глобальної конкурентоспроможності 4.0**

№	Показник	Україна		Литва	
		Місце в рейтингу (маx 140)	Загальна оцінка (маx 100)	Місце в рейтингу (маx 140)	Загальна оцінка (маx 100)
1	Інституції (institutions)	110	46,3	41	60,9
2	Інфраструктура (infrastructure)	57	70,1	44	74,7
3	Впровадження інформаційних та комунікаційних технологій (Information and Communication Technology adoption)	77	51,0	18	75,8
4	Макроекономічна стабільність (macroeconomic stability)	131	55,9	1	100
5	Охорона здоров'я (health)	94	72,0	77	78,8
6	Навички (skills)	46	68,9	31	73,3
7	Ринок продукції (product market)	73	55,3	53	57,7
8	Ринок праці (labor market)	66	59,5	32	65,2
9	Фінансова система (financial system)	117	48,7	76	56,9
10	Розмір ринку (market size)	47	62,7	76	50,1
11	Бізнес-динамізм (business dynamism)	86	55,3	44	64,5
12	Інноваційний потенціал/здатності (innovation capability)	58	39,0	42	47,4

Джерело: [1, с. 355-357; с. 575-577]

Найбільшу кількість балів у загальній оцінці Україна у 2018 р. отримала за такими компонентами, як «навички» (46-те місце), «розмір ринку» (47-ме місце), «інфраструктура» (57-ме місце) та «інноваційний потенціал» (58-ме місце). У Литви кращі позиції за такими компонентами, як «макроекономічна стабільність» (1-ше місце), «Впровадження інформаційних та комунікаційних технологій» (18-те місце), «навички» (31-ше місце), «ринок праці» (32-ге місце).

Виходячи із отриманих результатів, слід зазначити, що відзначається помітна нерівність між країнами з точки зору макроекономічної стабільності, впровадження ІКТ, навичок. Тобто тут можна констатувати, що у України значно нижчі показники, ніж у Литви, що зумовлено інфляційними процесами і високим державним боргом на тлі подій, що відбуваються на Сході країни.

Зазначимо, що Індекс глобальної конкурентоспроможності 4.0 відображає детермінанти довгострокового зростання країни. Звідси, Україна і Литва, як стратегічні партнери, мають спільні перспективи інноваційного розвитку і забезпечення конкурентоспроможності економік,

по-перше, які знаходяться у площині взаємодії щодо досягнення макроекономічної стабільності, шляхом стабілізації інфляційних процесів і скорочення державного боргу, лобіювання інтересів України щодо членства у ЄС; по-друге, шляхом посилення торговельних відносин і розвитку та підтримки малого і середнього бізнесу; по-третє, шляхом формування та реалізації стратегії країн щодо безпеки [5], енергоефективності та розвитку інфраструктури; по-четверте, шляхом посилення стратегічного партнерства у сфері впровадження інформаційних та комунікаційних технологій, формування новітніх навичок через подальше застосування компетентнісного підходу у системі вищої освіти і стабілізації ситуації на ринку праці.

Список використаних джерел

1. Schwab K. The Global Competitiveness Report 2018. – World Economic Forum, 2018. – 671 p.
2. Ukraine Competitiveness Index 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/ukraine/competitiveness-index>
3. Lithuania Competitiveness Index 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/lithuania/competitiveness-index>
4. Глобальний рейтинг конкурентоспроможності 2018: як покращити позиції, незважаючи на падіння. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://case-ukraine.com.ua/news/globalnij-rejting-konkurentospromozhnosti-2018-yak-pokrashhiti-pozitsiyi-nezvazhayuchi-na-padinnya/>
5. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/605-2017-%D1%80#n8>
6. Чи була перемога? Як Україні вдалося вирости в рейтингу конкурентоспроможності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2018/10/17/641672/>
7. Україна піднялася у рейтингу конкурентоспроможності – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://espreso.tv/news/2018/10/17/ukrayina_pidnyalasya_u_reytyngu_konkurentospromozhnosti
8. Competitiveness Index | Europe 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/country-list/competitiveness-index?continent=europe>